

Flexibiliteit van de geest is voor een expat van groot belang.

om in het buitenland succesvol te zijn. Een goede expat heeft ook een helicopter-view, een bredere zienswijze in het aanpakken van problemen. Afhankelijk van het land waarin je verblijft, kan je ook best geen angstig type zijn. In sommige landen kan het leven immers tamelijk "tricky" zijn en wie dan met angst leeft, houdt het daar niet vol."

Wat zijn de voordelen van werken in het buitenland?

"Zonder twijfel de fascinatie en de voldoening. Het niveau van directe verantwoordelijkheid (ook als relatief jonge ingenieur) is veel groter in het buitenland dan in eender welk bedrijf hier in België. Je wordt er gewoon ingegooid en je leert al doende. Je persoonlijke daden worden meteen gekoppeld aan succes. Dat geeft een grote voldoening en jobtevredenheid. Voor mij was dit een enorme drijfveer en ik heb dan ook het gevoel dat ik een groot deel van mijn persoonlijke objectieven bereikt heb."

Zijn er ook nadelen verbonden aan de glitter en glamour van een buitenlandse carrière?

"Een carrière in het buitenland klinkt aantrekkelijk, iets voor de "jetset", want je vliegt van hier naar daar en je komt op allerlei exotische bestemmingen. Maar er is natuurlijk een keerzijde aan alles.

Je hebt een heel moeilijk sociaal leven want gemiddeld om de 2 jaar kom je in een plaats terecht waar je niemand kent. Je moet telkens opnieuw je sociaal leven opstarten en als je gezin erbij is moeten zij ook bereid zijn om dat telkens weer te doen. Ik heb mijn vrouw op Shell leren kennen dus zij wist precies waar ze aan begon. Vriendschappen met lokale mensen zijn natuurlijk niet uitgesloten maar je kan dat niet vergelijken met vriendschappen in België. Je blijft aan de buitenrand van die cultuur functioneren. Dat is misschien wat dramatisch uitgedrukt

maar je moet je zeker geen illusie maken als buitenlander in bijvoorbeeld het Midden-Oosten. Je wordt geen deel van hun systeem want zo werkt het nu eenmaal niet. Ik ken veel mensen maar ik heb slechts een paar goede vrienden. Bovendien zijn de contacten met oude vrienden in België beperkt omdat je ze nooit ziet. Er bestaat dus wel degelijk een gevaar van vereenzaming.

Ik heb altijd de braridende ambitie gehad om effectief te kunnen functioneren voor het bedrijf. Maar je wordt door het bedrijf geleefd en hoe langer je in dat bedrijf bent en hoe hoger je klimt, hoe meer je geleefd wordt en hoe minder je te vertellen hebt over je eigen tijd.

Maar deze negatieve kanten hebben me nooit doen besluiten om terug te keren naar België, daarvoor was de fascinatie en jobtevredenheid te groot.

Ik heb nooit aan eender welke oever in Borneo of Nigeria gezeten en gedacht nu mis ik de cinema, de voetbalclub,... want dat was voor mij niet belangrijk."

Heb je ondervonden dat we, meer dan vroeger, in een versneld tempo leven?

"Ik denk dat de manier van zakendoen nu harder geworden is. Maar dat geldt evenzeer in België. Je moet bijna Olympisch meelopen in veranderende managementsystemen en denkpatronen of je raakt hopeloos achter en dat doet je carrière natuurlijk geen goed.

Vroeger werkte je in het buitenland met lange termijn visies maar door de steeds groter wordende instabiliteit in de wereld worden we genoodzaakt om ook op kortere termijn te denken. Men weet immers niet echt hoe het Midden-Oosten of Afrika er binnen 10 jaar zullen uitzien.

Het concept tijd verschilt wel enorm naargelang het werelddeel. Vooral in het Midden-Oosten en Afrika hanteren ze een ander concept. Wij hebben de horloges, zij hebben de tijd. In tegenstelling tot de Westerse landen – waar het begrip tijd altijd in het achterhoofd aanwezig is – zijn zij vaak niet gedreven door tijd. Ons geduld raakt op, hun geduld niet."

Als je de tijd kon terugdraaien, zou je dan dezelfde keuzes maken?

"Het antwoord is zeer duidelijk ja. Nu ik op pensioen ben, mis ik het internationale leven. Met alle voor- en nadelen. Het is zo'n rijke ervaring geweest, dat ik het iedereen zou aanbevelen. Wel moet je bereid zijn een aantal offers te brengen.

Toen ik op 57 met pensioen ging, was terug naar België keren, geen evidente keuze. Je bent overal en nergens meer thuis en even hebben we zelfs overwogen om ons te settelen op één of andere exotische bestemming. Maar een degelijke opleiding voor mijn zoon gaf uiteindelijk de doorslag.

Kan je een paar tips geven voor ingenieurs die ook van het expatleven willen proeven?

"Ik kan iedereen aanraden om het een paar jaar te doen, bij voorkeur in het begin van je carrière want het is een rijke ervaring, en bovenal een aanleiding tot "personal drive" die je nergens anders kunt beleven.

Je kan best werken voor een goed gestructureerd, gereputeerd nationaal bedrijf met een internationale uitstraling of